

«БЕКІТЕМІН»

**ШЫМКЕНТ ҚАЛАСЫНЫҢ ШЖҚ
«№13 қалалық емхана» МКК**

сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс қимыл туралы саясаты

Мазмұны:

1. Жалпы ережелер
2. Терминдер мен анықтамалар
3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласындағы міндеттер
4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі принциптері
5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласындағы ынтымақтастық
6. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы күрес шаралары
7. Мүдделер қақтығысының алдын алу және шешу тәртібі
8. Сыбайлас жемқорлық сипаттағы әрекеттер туралы хабарлама
9. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеу
10. Жауапкершілік

1. Жалпы ережелер

1.1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс - қимыл саясаты (бұдан әрі-саясат)

«№13 қалалық емхана» МКК (бұдан әрі -мекеме) сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамаға сәйкес әзірленді Қазақстан Республикасы ("Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" ҚР Заңының 7,10-бабы) және қоғамдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттарын белгілейді. Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясаты сыбайлас жемқорлық сипатындағы ықтимал іс-қимылдардың алдын алуға, сыбайлас жемқорлықтан бас тарту ахуалын қалыптастыруға бағытталған.

1.2. Осы Саясат мыналарды белгілейді:

- 1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттер;
- 2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары;
- 3) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешені;
- 4) осы саясатты сақтау үшін жауапкершілік.

1.3. Осы саясаттың негізгі мақсаты құқықтық саясатты қалыптастыру болып табылады сыбайлас жемқорлықтан бас тартатын және қамтамасыз ететін қоғам қызметкерлерінің мәдениетін

өз лауазымдық міндеттерін орындау кезінде адалдық пен Сатылмаушылық принциптері міндеттері.

2. Терминдер мен анықтамалар

Қоғам қызметкерлері-қоғаммен еңбек қатынастарында тұратын кез келген жеке тұлға.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл-мекеменің лауазымды адамдарының өз өкілеттіктері шегіндегі қызметі:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша, оның ішінде сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттер жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және кейіннен жою бойынша (сыбайлас жемқорлықтың алдын алу);

- сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттердің алдын алу, анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу, олардың салдарын жою (сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес) бойынша.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат-сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың тиімді жүйесін құруға және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайтуға бағытталған қызмет.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар-Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған қоғам қызметі үшін белгіленген ұсынымдар жүйесі;

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау - қоғамның сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу жөніндегі қызметі;

Мүдделер қақтығысы-лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін;

Сыбайлас жемқорлық тәуекелі - сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу-қоғамның алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолымен сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы міндеттермен

3.1. Саясат мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында бірыңғай саясат жүргізу;

- Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінде кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділік түсінігін қалыптастыру;

- Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін, сондай-ақ үшінші тұлғаларды сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін барынша азайту;

- осы Саясатқа 1-қосымшаға сәйкес сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимылға, сыбайлас жемқорлық әрекеттерінің салдары бойынша барынша азайтуға және жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу және енгізу;

- қоғам қызметкерлерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, сондай-ақ қоғамның сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы қызметін регламенттейтін ішкі нормативтік құжаттарды қатаң сақтауға тәрбиелеу;

- қоғамның ішкі нормативтік құжаттарында сыбайлас жемқорлық факторларының болуына жол бермеу;

- жұмыстарды орындау және қызмет көрсету кезінде ашықтықты, адал бәсекелестікті және объективтілікті қамтамасыз ету.

3.2. Ереже атқаратын лауазымына, атқаратын функциялары мен жұмыс мерзіміне қарамастан Қоғам қызметкерлеріне қолданылатын жалпыға міндетті нормалар мен ережелерді қамтиды.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

4.1 қоғамдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары:

- сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік-қоғам өз қызметін жүзеге асыру кезінде сыбайлас жемқорлықты кез келген нысанда және көріністе толық қабылдамау қағидатын ұстанады. Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидаты мекеменің атынан немесе оның мүддесі үшін әрекет ететін қоғамның лауазымды адамдары мен қызметкерлері үшін тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе қандай да бір делдалдық арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға қатаң тыйым салуды білдіреді;

- басшылықтың міндеттемесі-мекеменің сыбайлас жемқорлық көріністерінің кез келген нысандарына және барлық деңгейлерде келіспеушілік туралы мәлімдеуге, осы қағиданы жеке мысалмен көрсетуге, сақтауға және іске асыруға тиіс;

- қызметкерлердің тартылуы-қоғам өз лауазымды адамдары мен қызметкерлерін ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережелері туралы хабардар етеді және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуын күптайды;

- жазаның бұлтартпастығы-қоғам атқаратын лауазымына, жұмыс өтіліне және өз лауазымдық міндеттерін атқару кезінде сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасаған жағдайда өзге де жағдайларға қарамастан мекеме қызметкерлерін жазалаудың бұлтартпастығы туралы мәлімдейді;

- заңдылық-қоғам ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын қатаң сақтайды және оның кез келген әрекеті немесе әрекетсіздігі қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларына қайшы келмейді;

- тиісті тексеру-қоғам іскерлік/еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін үшінші тұлғалар мен жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігі, сыбайлас жемқорлықтан бас тартуы және мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;

- өзара іс-қимыл және үйлестіру-қоғам сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет саласындағы мемлекеттік органдармен өзара іс-қимылды және ынтымақтастықты, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл процесінде іс-қимылдарды үйлестіруді қамтамасыз етеді.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы ынтымақтастық

5.1. Қоғам сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында уәкілетті мемлекеттік органдармен, әріптестермен, клиенттермен:

- сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтар жасалған жағдайлар туралы хабардар ету;

- сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтарға тергеу жүргізу кезінде жәрдемдесу;

- сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға қатысы бар адамдарды анықтау, олардың орналасқан жері;

- сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу және оларға қарсы күрес жөніндегі қызметті үйлестіру;

- сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасау нәтижесінде алынған мүлікті немесе оларды жасау құралы ретінде қызметшіні анықтау.

6. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар

6.1. Негізгі тәуекел туындауы мүмкін Қоғам қызметінің бағыттары.

1) сыйлықтар және Өкілдік шығыстар;

2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерінде үшінші тұлғаларды тарту;

3) жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдарға төлемдер,

мемлекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілетті адамдарға, сондай-ақ

оларға теңестірілген адамдарға;

4) демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету;

5) персоналды басқару;

6) ішкі құжаттардың заңдық сараптамасы.

6.2. Сыйлықтар және Өкілдік шығындар.

6.2.1. мекеме іскерлік сыйлықтармен алмасуды және өкілдік шығыстарды, оның ішінде іскерлік қонақжайлылықты жүзеге асыруды бизнесті жүргізудің қажетті бөлігі және жалпы қабылданған іскерлік практика деп таниды. Қоғам іскерлік сыйлықтар мен іскерлік қонақжайлылық шығындарына қатысты адалдық пен ашықтық атмосферасын ынталандырады.

6.2.2. мекеме қызметкерлеріне кез келген сыйлықтарды/іскерлік қонақжайлылық белгілерін/өкілдік шығыстарды ұсынуға, уәде беруге, беруге, беруге, талап етуге, сұрауға, қабылдауға тыйым салынады:

- мекеменің қызметін сақтауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға немесе қандай да бір артықшылық немесе пайда алуға әсер ететін шешімдер қабылдауға іріктеп әсер етуді тікелей немесе жанама мақсаты бар, егер бұл әрекеттерсіз қолайлы салдардың басталуы шындыққа жанаспайтын болып көрінсе;

- мекеменің атынан емес, қызметкердің атынан беріледі;

- Сыйлықтар немесе Өкілдік шығыстар немесе қонақжайлылық туралы ақпарат ашылған жағдайда қоғам мен оның қызметкерлері үшін беделді немесе өзге де тәуекел туғызады;

- қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз ақша қаражаты, бағалы қағаздар, бағалы металдар болып табылады немесе ақша қаражатының және/немесе сәнді заттардың өзге де түрлерін немесе баламаларын білдіреді;

- тақырып, құн және нақты жағдай тұрғысынан ақылға қонымды емес.

6.2.3. Кез келген адамнан сыйлықтар мен қонақжайлылық белгілерін қабылдауға тыйым салынады мекеме жүзеге асыратын сатып алулардың әлеуетті қатысушысы. Кезінде іскерлік сыйлыққа немесе іс-шараға сәйкес күмән туындаған кезде осы Саясаттың талаптарына, мекеменің лауазымды адамына немесе қызметкеріне тікелей басшымен кеңесу керек немесе қоғамның комплаенс-офицері.

6.3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелерінде үшінші тұлғаларды тарту.

6.3.1. мекеме үшінші тұлғаларды тартудан және қатысудан бас тартады принциптер мен талаптарды бұзатын серіктестермен бірлескен кәсіпорындар Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын, осы саясатты қоғам үшін іскерлік беделін жоғалту қаупі.

6.3.2. Бизнесті бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін үшінші тұлғалармен ынтымақтастық немесе бірлескен жобаларға қатысу, бастамашы қоғамның тиісті құрылымдық бөлімшелері үшінші тұлғаларды тарту: қоғамның тауарларды сатып алу ережелерінде белгіленген рәсімдерді қатаң сақтау;

- сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалар мен әріптестердің мониторингін мынадай рәсімдерді (қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей) жүргізу жолымен жүзеге асыру:

а) өзінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты мен рәсімдерінің болуын тексеру, осы саясаттың талаптарын сақтауға және өзара іс-қимылды жүзеге асыруға дайын болу сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы ынтымақтастық;

б) іскерлік беделді және мүдделер қақтығысының болмауын тексеру;

6.3.3. мекеме өз тарапынан сыбайлас жемқорлық фактілері анықталған жағдайда, бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалармен және серіктестермен мәмілелерді бұзу құқығын өзіне қалдырады.

6.3.4. Бірлескен жобалар бойынша үшінші тұлғалар мен серіктестерді осы саясаттың қағидаттары мен талаптары туралы хабардар ету.

6.3.5. мекеме үшінші тұлғалар мен серіктестердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдерді, сондай-ақ мінез-құлық стандарттарын бірлескен жобалар бойынша қабылдауын құптайды.

6.4. Жауапты мемлекеттік қызметті атқаратын тұлғаларға төлемдер лауазымы, мемлекеттік функцияларды жүзеге асыруға уәкілетті адамдарға, а сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарға.

6.4.1. мекеме өз бетінше немесе өз қызметкерлері арқылы жүзеге асырмайды жауапты тұлғалар үшін кез келген шығыстарды төлеу мемлекеттік лауазымын атқаруға уәкілеттік берілген адамдардың функцияларын, сондай-ақ оларға теңестірілген адамдарды, олардың жақын туыстарына қоғам үшін коммерциялық артықшылықтар алу, оның ішінде көлік, тұру, тамақтану, ойын-сауық, PR науқандары және т. б. немесе алу олар қоғамның есебінен басқа пайда табады.

6.4.2. мекеме лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері дербес көтереді өзара іс-қимыл кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар үшін жауапкершілік сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға сәйкес мемлекеттік қызметшілер ҚР заңнамасымен.

6.5. Егер тексеру нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелі, мәміле аяқталғаннан кейін мекеме сатып алған және онымен байланысты қоғамға ықтимал экономикалық және беделдік залал мәміледен экономикалық пайда, мұндай мәмілені жасау туралы шешім қабылдайды

6.7. Персоналды басқару.

6.7.1. мекеме объективтілік пен адалдық принциптерін ұстанады

кадрлық шешімдер қабылдау. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында қызметкерлерді жалдау, бағалау, жылжыту және жұмыстан шығару, мекеме:

- персоналды іріктеу мен жалдаудың ашық рәсімдерін және лауазымға тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;

- жұмысқа орналасуға кандидаттарды еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін олардың сенімділігі мен мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;

- өзінің негізгі қызмет көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің нәтижелілігіне қарай персоналдың қызметін бағалауды және сыйақы төлеуді жүргізеді;

- қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін негізге ала отырып, жоғары тұрған лауазымға жылжыту туралы шешім қабылдайды;

- ҚР заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын бұзу рәсімін жүзеге асырады.

6.7.2. Қоғамның лауазымды адамдарының сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы лауазымға қабылдаудан бас тартуға не лауазымнан босатуға әкеп соғады, қылмыстық жазаланатын іс-әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда олардың сақталмауы өкілеттіктерді тоқтату үшін негіз болып табылады.

6.8. Ішкі құжаттардың құқықтық сараптамасы.

6.8.1. мекеменің ішкі нормативтік құжаттарына, оның ішінде оларда сыбайлас жемқорлықты (сыбайлас жемқорлық факторларын) көрсету үшін себептер мен жағдайлар

жасауға ықпал ететін ережелердің болуы тұрғысынан бекітуге шығарылатын ішкі нормативтік құжаттардың жобаларына заң сараптамасы және оларды жоюға бағытталған ұсынымдар әзірлеу.

7. Мүдделер қақтығысын болдырмау және реттеу тәртібі

7.1. мекеменің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері:

- мүдделер қақтығысына байланысты тәуекелдерді іске асырудың алдын алу және оларды реттеу жөнінде шаралар қабылдау.

- өзінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде қоғамның мүдделерін басшылыққа алады және олардың жеке мүдделері қоғамның мүдделеріне қайшы келетін жағдайлардан немесе жағдайлардан аулақ болады. Мүдделер қақтығысы (немесе оның туындау мүмкіндігі) туындаған жағдайда осы ақпаратты қоғамның тікелей басшысының не жоғары тұрған басшылығының назарына жазбаша нысанда жеткізу.

7.2. Мүдделер қақтығысының алдын алу немесе шешу мүмкін қызметкердің лауазымдық немесе қызметтік жағдайын өзгерту Мүдделер қақтығысының тарапы болып табылатын қоғам оны тоқтата тұруға дейін қызметтік міндеттерін белгіленген тәртіппен орындаудан және (немесе) бас тартудан бұл мүдделер қақтығысының себебі болған пайдадан.

8. Сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттер жасағаны туралы хабарлама

8.1. Егер мекеменің лауазымды адамы немесе қызметкері жасайтын сыбайлас жемқорлық әрекеті бар екендігі туралы қандай да бір куәлік болса, бұл туралы қоғамның комплаенс-офицеріне не өзінің тікелей немесе жоғары тұрған басшысына дереу хабарлау қажет.

8.2. Өзге қызметкердің, сондай-ақ үшінші тұлғаның сыбайлас жемқорлық әрекетін жасауға көндіру фактілері туындаған және/немесе қызметкерді сыбайлас жемқорлық әрекеттерін жасауға көндіруге қатысты белгілі фактілер немесе күдіктер туралы ақпараты бар Қоғам қызметкерлері қоғамның комплаенс-офицерін дереу хабардар етуге міндетті.

9. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеу

9.1. мекемедегі сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарлар бойынша тиісті адамдардың қатысуымен тексеру не қызметтік тексеру жүргізіледі

9.2. Егер қызметтік тергеу нәтижелері бойынша факт анықталса сыбайлас жемқорлық, тергеудің аяқталуы түзету шараларын қабылдау болып саналады, сыбайлас жемқорлықтың кез-келген көріністеріне нөлдік төзімділік принципіне сүйене отырып еңбек қатынастары бұзылғанға дейін және тиісті материалдарға берілгенге дейін уәкілетті мемлекеттік органдар.

10. Жауапкершілік

10.1. мекеме қызметкерлері бұлжытпай жауап береді осы саясаттың талаптарын орындау.

10.2. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған мекеменің лауазымды адамдары мен қызметкерлері, заңды күшіне енген ҚР сотының шешімі бойынша, Қоғамға материалдық залалды өтеуден босатылмайды.

10.3. Саясат талаптарын бұзу қоғам қызметкерінің мәртебесіне сәйкес келмейтін әрекет ретінде қарастырылуы мүмкін және тәртіптік жаза қолдануға негіз болады.

10.4. Саясат талаптарын бұзу Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын бұзғаны үшін көзделген жауапкершілік шараларын қолдануға әкеп соғуы мүмкін.

11. Қорытынды ережелер

11.1. мекеменің саясатты бекіту күнін осы саясатты қолданысқа енгізу мерзімі деп санау.

11.2. Осы Саясат Қазақстан Республикасының заңнамасына, сондай-ақ қоғамның ЖҰӨ-не өзгерістер мен толықтырулар енгізілген жағдайда өзгертуге жатады. Осы саясатқа өзгерістер мен толықтыруларды мекеме бекітеді.